

NUORISOTYÖN EKOLOGISET ARVOT -MITTARI NEMI

KÄYTTÖOHJE

Tämä ohjeistus on tarkoitettu nuorisoalan Osaamiskeskus Kentaurissa kehitetyn **Nuorisotyön ekologiset arvot -mittarin (NEMI)** käytön tueksi. Saat alla vinkkejä mittarin käyttöön, mutta voit soveltaa mittaria myös järjestösi tarpeista lähtevällä tavalla.

Taustaa

Nuorisojärjestöillä on tarve löytää yhteneviä tapoja mitata niiden työn tuloksia ja vaikutuksia. NEMI on kehitetty mittaamaan ekologisten arvojen välittymistä ja omaksumista järjestöjen nuorisotyössä. Se on tarkoitettu kaikenlaisille järjestöille eikä vain ympäristöjärjestöille, sillä kestävä kehityksen edistäminen on kaikkien järjestöjen tehtävä. Osaamiskeskus Kentauri on kehittänyt NEMI:n yhteistyössä järjestöjen kanssa. Kehittämisessä on hyödynnetty olemassa olevia työkaluja, ja siinä on kiinnitetty huomiota esimerkiksi lapsen ja nuoren vaikuttamisen kehiin liittyvään ajatteluun (Salminen ym., 2021).

Mitä mitataan?

Nuorisotyön ekologiset arvot -mittarin tarkoituksena on mitata ja arvioida, miten nuorisojärjestön tai muunkin järjestön työ vaikuttaa mukana olevan lapsen tai nuoren ekologiseen kestäväan kehitykseen liittyviin ajatuksiin ja tekoihin. Väittämät on laadittu niin, että niissä painottuu toiminnan aikaansaama kokemus.

Mittari auttaa järjestöä arvioimaan toimintaansa. Siinä on kuusi peruskysymystä, jotka kuvaavat arvoja, asenteita ja tekoja, sekä neljä lisäkysymystä, joiden avulla saadaan osallistujanäkökulmasta tietoa toiminnan käytännön järjestelyjen ekologisuudesta. Mittaria on hyvä käyttää kokonaisuutena (vähintään peruskysymykset), mutta tarpeen vaatiessa siitä voi hyödyntää myös osia.

Miten mitataan?

Mittaria voi hyödyntää monin tavoin: sen voi antaa vastattavaksi verkossa tai mobiililaitteella joko itsenäisenä kyselynä tai osana laajempaa kyselyä. Sen voi myös tulostaa paperille vastattavaksi tai sitä voi hyödyntää haastattelutilanteessa tai palautekeskustelussa. Ohjeistukseen ja vastaamiseen kannattaa antaa aikaa n. 10 minuuttia, jos käytössä ovat peruskysymykset, ja 15 minuuttia, jos käytössä ovat myös lisäkysymykset.

Toivomme, että vastausten asteikkona käytetään mittarissa annettua asteikkoa 1–4. Tämä siksi, että parillinen vastausvaihtoehtojen lukumäärä ohjaa vastaajaa ottamaan kantaa mittarin väittämiin. Analyysissä kannattaa kiinnittää huomiota vastausten sekä jakaumaan, keskiarvoon että hajontaan.

Uhanteellisesti mittaria käytetään sekä toiminnan alkaessa että sen päättyessä. Jos toiminta on hyvin pitkäkestoista (yli vuoden verran kestävä), voi olla hyvä ajatus tehdä kysely vaikkapa puolen vuoden välein. Aina ennen/jälkeen-mittaaminen ei ole mahdollista: esimerkiksi silloin, kun toiminta on hyvin lyhytkestoista (esim. viikonloppuleiri), vertailu ei välttämättä ole mielekästä. Suosittelemme mittaria käytettäväksi tilanteen ja oman harkinnan mukaan. Kun mittaria käyttämällä saadaan kerrytettyä tietoa, sitä voi myöhemmin hyödyntää esimerkiksi hankehakemusten pohjana tai vapaaehtoisten rekrytoimisessa.

Parhaiten arviointia hyödyttävä tieto syntyy usein toiminnan jo päättyttyä, mutta varmimmin saat vastaajia, jos pyydät nuoria täyttämään kyselyn esimerkiksi harrasteryhmän viimeisellä tapaamiskerralla. Mittariin saa vastattua noin kymmenessä minuutissa. Varaathan tämän lisäksi aikaa myös ohjeistukseen. Mittarin väittämät on laadittu mahdollisimman yksiselitteisiksi, mutta voi olla, että joudut avaamaan joitain väittämiä, erityisesti nuorten vastaajien kanssa.

Jos vastaajat ovat nuoria (alle 15-vuotiaita), pyydäthän huoltajan suostumuksen. Kerro vastaajille, että vastaaminen ja vastausten käsittely tapahtuvat nimettömästi, ja varmista, että näin myös toimitaan.

Mittarista on kaksi versiota:

- **NEMI nuoremmille vastaajille**, joka toimii hyvin nuorempien eli alle 14-vuotiaiden vastaajien kanssa ja esimerkiksi silloin, jos vastaajien äidinkieli ei ole suomi. Siinä on samoja asioita koskevat väittämät kuin vanhemmille suunnatussa mittarissa, mutta väittämät on esitetty lyhyemmin ja yksinkertaisemmin.
- **NEMI vanhemmille vastaajille**, joka toimii vanhempien eli yli 14-vuotiaiden vastaajien kanssa. Siinä on samoja asioita koskevat väittämät kuin nuoremmille suunnatussa mittarissa, mutta väittämät on esitetty pitemmin ja vähän abstraktimmalla tasolla.

Miten tuloksia tulkitaan?

Yksiselitteistä ohjetta tulosten tulkintaan ei ole, mutta ota huomioon seuraavat asiat, kun analysoit vastauksia:

- **Asettakaa itsellenne tavoitteita.** Millaiseen tulokseen olette itse tyytyväisiä? Jos mittaatte esimerkiksi uuden kokeiluvaiheessa olevan toimintamuodon tuloksia, kannattaako tavoitteet asettaa yhtä korkealle kuin vakiintuneen toiminnan suhteen, vai voidaanko olla tyytyväisiä vähempään?
- On oletettavaa, että kaikki toiminta ei tuota yhtä vahvasti ekologisten arvojen omaksumista tai siirry teoiksi. Näin saattaa käydä erityisesti silloin, kun järjestön toiminta suuntautuu muihin kuin suoraan ympäristöasioihin. Kuitenkin monenlainen toiminta saa positiivista muutosta aikaan. **Pienikin muutos on hieno asia.**
- **Vastausten keskiarvo ei aina kerro kaikkea.** Pienessä ryhmässä yksikin vastaaja, joka on muiden kanssa erimielinen, voi vaikuttaa keskiarvoon. Tämän takia kannattaa tarkastella myös vastausten jakaumaa ja hajontaa.
- **Keskiarvoista voidaan kuitenkin arvioida joitain asioita:** jos asteikolla 1–4 jäädään alle arvon 2,5, on toiminnassa jotain pielessä. Näin onneksi käy harvoin. Toisaalta mittari saattaa tuottaa äärimmäisen hyviä tuloksia, jolloin kehittämiskohteiden valinta on vaikeaa.
- Jotta voit hyödyntää mittarin avulla saatuja vastauksia paremmin toiminnan kehittämisessä, voit lisätä perään 1–2 avokysymystä. Voit esimerkiksi pyytää vastaajaa perustelemaan vastauksiaan tai voit kerätä kehittämisehdotuksia. Tämä auttaa erityisesti silloin, jos tulokset ovat erinomaisella tasolla, mutta toimintaa halutaan silti kehittää. **Kysy kussakin kysymyksessä vain yhtä asiaa.**

Lisätiedot

Marion Fields, marion.fields@opintokeskussivis.fi

Raisa Omaheimo, raisa.omaheimo@opintokeskussivis.fi

Nuorisotyön ekologiset arvot -mittari NEMI on kehitetty osana Osaamiskeskus Kentauria vuonna 2023.

